

*Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).
Спеціальність – 281.
Державне управління: удосконалення та розвиток. 2025. № 10.*

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.10.11>

УДК 37.014.3:330.34

*В. В. Мартинець,
к. е. н., доцент, Сумський державний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6932-9790>*

*В. А. Білошапка,
студентка, Сумський державний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-4511-3481>*

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ЧИННИКІВ НА ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ ТА РОЗВИТОК РЕГІОНУ

*V. Martynets,
PhD in Economics, Associate Professor, Sumy State University*

*V. Biloshapka,
Student, Sumy State University*

THE IMPACT OF SOCIO-ECONOMIC FACTORS ON THE FORMATION OF EDUCATION POLICY AND REGIONAL DEVELOPMENT

У статті досліджено вплив соціально-економічних чинників на формування регіональної освітньої політики в Україні. Розкрито сутність освітньої політики як цілісної системи стратегічних рішень, заходів і програм, спрямованих на розвиток, організацію та регулювання освітньої

сфери в державі. Якість реалізації освітньої політики відображає не лише пріоритети суспільства, а й сучасні наукові та технологічні тенденції, забезпечуючи відповідність освітніх процесів потребам часу та викликам соціально-економічного розвитку.

В роботі проаналізовано взаємозв'язок між рівнем економічного розвитку, демографічною ситуацією, фінансовими можливостями місцевих бюджетів та якістю освітніх послуг.

Проведено кореляційний аналіз, який виявив значний позитивний зв'язок між валовим регіональним продуктом і фінансуванням освіти, а також між економічним розвитком і чисельністю учнів та педагогів. У результаті доведено, що ефективна регіональна освітня політика потребує урахування місцевих соціально-економічних особливостей, забезпечення диференційованого фінансування, підтримки цифрової інфраструктури та кадрового потенціалу. Отримані результати можуть бути використані для удосконалення державної стратегії розвитку освіти та підвищення її ролі у соціально-економічному відновленні регіонів.

The article explores the impact of socio-economic factors on the formation and implementation of regional education policy in Ukraine within the context of decentralization and contemporary socio-economic transformations. Education is conceptualized as a fundamental determinant of human capital development and regional competitiveness, serving as a key driver of social cohesion, innovation, and sustainable growth.

The study provides analysis of the interconnections between the level of economic development, demographic trends, financial capacity of local budgets, migration processes, and the quality and accessibility of educational services. Special attention is given to the disparities in educational infrastructure, digital readiness, and professional capacity of teaching staff across Ukrainian regions. The correlation analysis demonstrates a strong positive relationship between gross

regional product and the volume of education funding, as well as between the scale of regional economic activity and the number of students and teachers.

The obtained results confirm that regional education policy is highly dependent on the socio-economic environment in which it operates, while, in turn, the education system itself significantly influences regional social and economic resilience. Economic growth of the region enables the modernization of educational institutions, the introduction of innovative learning methods, and the improvement of teacher motivation mechanisms, whereas socio-economic instability, demographic decline, and military challenges restrict access to quality

Key strategic development priorities include targeted financial support for disadvantaged regions, enhancement of digital infrastructure, development of teacher training programs, and alignment of educational outcomes with regional labor market needs.

A balanced and adaptive regional education policy can strengthen human capital, mitigate social disparities, and promote regional development, thereby contributing to the long-term reconstruction and sustainable modernization of Ukraine's socio-economic system.

Ключові слова: *регіон, освітня політики, соціально-економічні чинники, державне регулювання, система освіти.*

Keywords: *region, educational policy, socio-economic factors, state regulation, education system.*

Постановка проблеми. В останні роки, незважаючи на єдину державну стратегію розвитку освіти, умови її впровадження значною мірою визначаються локальними особливостями: рівнем фінансування, кадровим потенціалом, інфраструктурою шкіл, демографічними тенденціями, культурно-мовними характеристиками та специфікою місцевого ринку праці.

Потреба у дослідженні впливу соціально-економічних чинників на формування освіти регіону зумовлена зростаючою потребою у забезпеченні

сталого розвитку освітньої сфери як одного з ключових факторів розвитку регіону. В умовах децентралізації влади та посилення регіональної автономії питання взаємозв'язку між економічним потенціалом регіону, рівнем життя населення, соціальною інфраструктурою та якістю освітніх послуг набуває особливого значення. Освіта виступає не лише базовим елементом соціальної стабільності, але й стратегічним ресурсом формування людського капіталу, який визначає конкурентоспроможність регіонів у національному та глобальному вимірі.

Регіональний аспект освітньої політики стає особливо важливим у контексті забезпечення рівного доступу до якісної освіти та впровадження інноваційних методів навчання. Недостатня адаптація загальнодержавних стратегій до місцевих умов може призводити до диспропорцій у розвитку освітньої системи, зниження ефективності навчання.

Дослідження впливу соціально-економічних чинників на формування регіональної освітньої політики дозволить оцінити ефективність управлінських рішень, виявити проблемні аспекти та розробити практичні рекомендації для підвищення якості освіти, враховуючи конкретні соціально-економічні, культурні та демографічні умови кожного регіону.

Мета дослідження. Мета дослідження полягає у аналізі та визначенні впливу соціально-економічних чинників на формування освітньої політики та розвитку регіону.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика впливу соціально-економічних чинників на формування регіональної освітньої політики останніми роками набула особливої актуальності в контексті децентралізаційних процесів, цифровізації освіти та зростання регіональної нерівності в Україні.

У працях дослідників, зокрема А. Лівенка [9], О. Ярмака та С. Червонецького [12], О. Семенюк [11], Долиняк Ю [5]. та ін. висвітлюються питання впливу економічних і соціальних чинників на розвиток освітньої сфери регіонів.

У дослідженнях Л. Козарезенка [7], Веня Мінь Мінь, К. Мамонова, Є. Грицькова та Л. Коваленка [2], Н. Романюк [10] акцентується увага на сучасних тенденціях модернізації освіти – розвитку онлайн-навчання, інтеграції регіональних систем освіти до європейського простору, формуванні освітньої інфраструктури в межах соціального розвитку територій.

Питання взаємозв'язку між соціально-економічним розвитком регіону та його освітньою політикою розглядають О. Білан [1], Левченко Н., Антонова Л., Антонов А. [8], Газуда М. та Ігнац В. [3]. Автори підкреслюють, що децентралізація управління освітою і посилення ролі місцевого самоврядування створюють передумови для більш ефективного врахування соціально-економічних потреб громад у формуванні освітніх стратегій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державна політика у сфері освіти посідає ключове місце у системі публічного управління, оскільки саме освіта визначає якість людського капіталу, рівень соціально-економічного розвитку країни та її конкурентоспроможність у глобальному середовищі. В умовах реформування публічного управління в Україні особливої потреби набуває створення ефективної державної політики у сфері освіти, яка б забезпечувала підвищення якості освітніх послуг, їхню доступність та відповідність європейським стандартам.

Загалом освітня політика формується як цілісна система стратегічних рішень, заходів і програм, спрямованих на розвиток, організацію та регулювання освітньої сфери в державі. Вона відображає не лише пріоритети суспільства, а й сучасні наукові та технологічні тенденції, забезпечуючи відповідність освітніх процесів потребам часу та викликам соціально-економічного розвитку.

Нормативно-правову основу управління освітою становлять Конституція України, Закон України «Про освіту», Закон «Про загальну середню освіту», Закон «Про вищу освіту», а також інші закони, що регулюють функціонування окремих ланок системи. Важливу роль відіграють і стратегічні документи державного рівня, що визначають пріоритети та

орієнтири розвитку освітньої системи у відповідності до європейських стандартів.

Регіональна освітня політика формується на основі Закону України «Про засади державної регіональної політики», оскільки саме він визначає механізми планування, узгодження та реалізації стратегій розвитку на місцевому рівні. Важливим інструментом реалізації цього закону виступають стратегії розвитку областей та територіальних громад, які конкретизують цілі державної політики з урахуванням місцевих умов.

Практичним інструментом реалізації цих положень є програми розвитку освіти на рівні областей та громад. Вони встановлюють конкретні завдання і заходи, зокрема оптимізацію мережі закладів освіти, розвиток опорних шкіл, підтримку інклюзивного навчання та впровадження сучасних освітніх технологій. Завдяки цим програмам державні та регіональні стратегії наповнюються конкретним змістом і стають реальними механізмами впливу на якість та доступність освіти у регіонах.

Освітня політика визначає ключові принципи функціонування освітньої системи, формує стандарти навчання, що відповідають вимогам суспільства, а також створює умови для рівного доступу до освітніх ресурсів [6,8]. Крім того, вона передбачає системне забезпечення професійного розвитку педагогічних кадрів, сприяючи підвищенню їх компетентності та здатності адаптувати освітні практики до змінних умов сучасного навчального середовища.

Водночас, реалізація освітньої політики відбувається не лише на загальнодержавному рівні, а й через механізми регіонального управління, де враховуються специфічні соціальні особливості конкретних територій, а також рівні закладів освіти, які безпосередньо впроваджують державні та регіональні пріоритети у практичну діяльність (рис. 1).

На державному рівні формується загальне бачення розвитку освіти, визначаються ключові пріоритети, стратегічні напрями та нормативна основа. Це той рівень, де закладаються умови для функціонування всієї системи та створюється фундамент для її модернізації. Саме тут ухвалюються рішення,

які мають довготривалі наслідки для суспільства, оскільки вони визначають освітні стандарти, фінансування та механізми контролю.

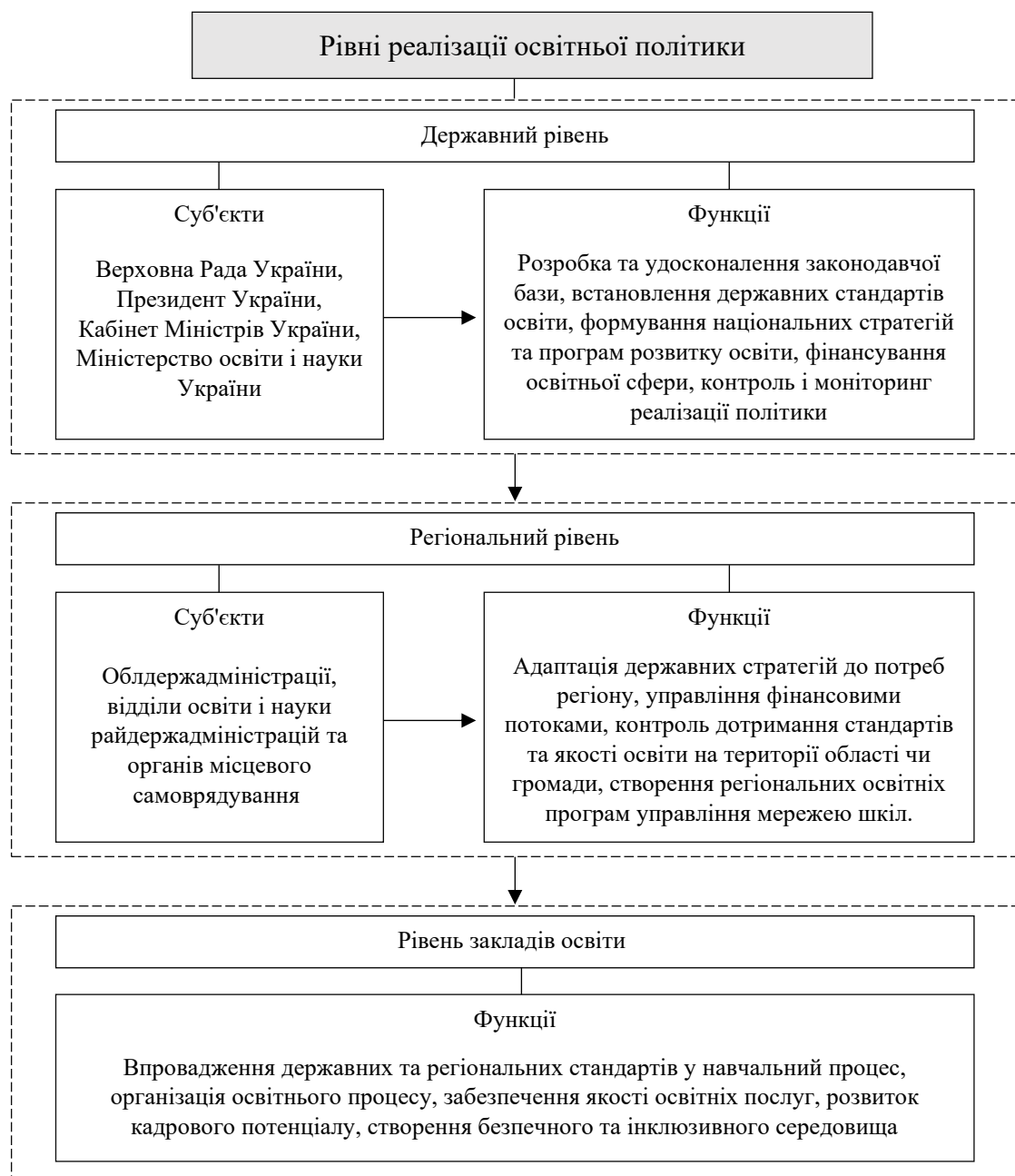

Рис.1. Рівні реалізації освітньої політики в Україні

Розроблено автором на основі [2,6,8,11]

Наступним рівнем являється регіональний рівень, де здійснюється узгодження загальнодержавних завдань із потребами конкретних областей і громад. Важливим аспектом є врахування соціально-економічних умов

регіону, демографічних тенденцій та особливостей місцевої інфраструктури. Регіональна влада відповідає за організацію і координацію освітніх процесів, забезпечення ресурсами та контроль за тим, щоб навчальні заклади відповідали стандартам. Тобто регіональний рівень є важливою ланкою, що забезпечує зв'язок між загальнонаціональними цілями та їх практичною реалізацією на місцях.

На рівні закладів освіти політика держави й регіону втілюється у навчальному процесі, педагогічних методиках та умови освітніх закладів. Заклади освіти безпосередньо відповідають за якість знань, виховання та створення середовища, сприятливого для розвитку особистості. Вони мають завдання не лише дотримуватися встановлених норм, але й організовувати освітній процес, враховуючи потреби учнів та студентів.

Розглянувши рівні реалізації освітньої політики та їхню взаємодію, можна зазначити, що якість освіти значно залежить саме від регіональних аспектів її реалізації. Вони підкреслюють важливість регіональної політики у сфері освіти, яка повинна враховувати не лише воєнні ризики, але й демографічні та економічні особливості окремих областей. Це дозволить більш ефективно розподіляти ресурси, зберігати кадровий потенціал та забезпечувати рівний доступ до якісної освіти для дітей у всіх куточках України.

В статті визначимо вплив соціально-економічних факторів на реалізацію освітньої політики, що дасть змогу зрозуміти, як рівень економічного розвитку, демографічна ситуація, міграційні процеси та фінансові можливості регіонів визначають стан освітньої мережі та ефективність управління освітою на місцевому рівні (табл. 1).

Таблиця 1. Формування освітньої політики в контексті соціально-економічного розвитку регіону

Соціально-економічні фактори розвитку регіону	Характеристика фактору	Механізм впливу на освіту	Можливі наслідки для освітньої політики
Рівень економічного розвитку регіону	Валовий регіональний продукт, наявність промислових та інноваційних центрів	Визначає обсяг фінансування закладів освіти, рівень заробітних плат педагогів, інвестиції у модернізацію інфраструктури	У розвинених регіонах – зростання якості освіти та модернізація шкіл; у депресивних – нестача ресурсів та відставання освітньої мережі
Демографічна ситуація	Народжуваність, вікова структура населення, міграційні процеси	Впливає на наповнюваність шкіл, потребу у вчителів та кількість закладів освіти	У регіонах із низькою народжуваністю – скорочення шкільної мережі, у міграційно привабливих – перевантаження шкіл
Міграційні процеси та внутрішнє переміщення населення	Переселення через війну, пошук роботи у містах чи за кордоном	Перерозподіл учнів та педагогів між регіонами, зміни у наповнюваності класів	Зростання навантаження на школи у безпечних регіонах та занепад шкільної мережі у регіонах відтоку населення
Рівень безробіття та зайнятості	Кількість робочих місць та стабільність доходів сімей	Визначає фінансову спроможність батьків забезпечувати дітей додатковими освітніми послугами та матеріалами	У регіонах із високим безробіттям – обмежений доступ до якісної освіти та зростання соціальної нерівності
Фінансова спроможність місцевих бюджетів	Податкові надходження та субвенції з держбюджету	Впливає на утримання та розвиток освітньої інфраструктури, зарплати педагогів	У багатих громадах – модернізація шкіл, у бідних – необхідність дотацій та зовнішньої підтримки
Рівень урбанізації та розвиток інфраструктури	Співвідношення міського та сільського населення, стан транспортної мережі	Визначає доступність закладів освіти та можливості підвезення учнів	У сільських громадах – проблеми із доступністю та малокомплектними школами, у містах – переповненість закладів
Соціальна структура населення та рівень життя	Рівень доходів, наявність соціально вразливих груп	Впливає на потребу у пільгових програмах, безкоштовному харчуванні та соціальному захисті учнів	Потреба у державних програмах підтримки та зменшення освітньої нерівності
Рівень цифровізації та доступ до технологій	Наявність швидкісного інтернету, забезпеченість шкіл комп'ютерами та цифровими інструментами	Визначає можливості для дистанційного навчання, цифрової грамотності та інтеграції сучасних технологій у навчальний процес	Поглиблення цифрового розриву між регіонами, необхідність державних програм із розвитку цифрової інфраструктури
Безпекова ситуація в регіоні	Вплив війни, рівень загроз та наявність безпечних умов для навчання	Визначає форму навчання – очну, змішану чи дистанційну, а також стабільність роботи закладів	У небезпечних регіонах – закриття шкіл, масова міграція учнів та вчителів, потреба у психологічній підтримці
Державна підтримка регіону та міжбюджетні трансферти	Обсяг освітньої субвенції, державні програми модернізації	Забезпечує фінансування зарплат, ремонтів, будівництва нових шкіл	Нерівномірність підтримки може посилювати диспропорції між регіонами

Розроблено автором на основі [1,2,3,5,7,8,9,12]

Соціально-економічні фактори розвитку регіону суттєво впливають на реалізацію освітньої політики, визначаючи умови розвитку шкільної мережі та якість освітніх послуг. Економічно розвинені регіони мають більше можливостей для модернізації закладів освіти, підвищення зарплат педагогів та впровадження інновацій. Натомість у депресивних областях спостерігається нестача фінансування та відставання у розвитку освітньої інфраструктури.

Демографічна ситуація та міграційні процеси формують потребу у кількості шкіл і педагогів. У регіонах із високою народжуваністю та активною міграцією школи перевантажені, тоді як у місцевостях із відтоком населення відбувається скорочення мережі. Безпекова ситуація, особливо у прифронтових зонах, змушує переходити на дистанційне навчання та створює потребу у психологічній підтримці.

Фінансова спроможність місцевих бюджетів та державна підтримка визначають можливості модернізації освітнього середовища. Важливим залишається рівень цифровізації, адже доступ до сучасних технологій є ключовим для рівних освітніх можливостей.

Таким чином, описані чинники свідчать про різний потенціал регіонів у реалізації освітньої політики. Проте для того, щоб виявити не лише якісний, а й кількісний рівень взаємозв'язку, проведемо кореляційний аналіз, який дозволить визначити, наскільки сильно соціально-економічні показники пов'язані з освітніми характеристиками.

До аналізу було залучено п'ять індикаторів: обсяг фінансування освітньої сфери, кількість учителів, кількість учнів, кількість міських шкіл та валовий регіональний продукт регіонів. Вибір саме цих змінних зумовлений тим, що вони відображають як ресурсне забезпечення системи освіти (фінансування, кадровий потенціал, інфраструктура), так і соціально-економічні умови її функціонування.

В таблиці 2 наведена величина коефіцієнтів кореляції між проаналізованими змінними.

Таблиця 2. Значення коефіцієнтів кореляції між обраними змінними

	Обсяг фінансування	Кількість вчителів	Кількість учнів
Обсяг фінансування	1,00		
Кількість вчителів	0,45	1,00	
Кількість учнів	0,61	0,92	1,00
Кількість міських шкіл	0,74	0,68	0,86
Валовий регіональний продукт	0,72	0,64	0,84

Розроблено автором на основі [4]

Коефіцієнт кореляції 0,46 між обсягом фінансування та кількістю вчителів (рис. 2) свідчить про наявність помірного позитивного зв'язку між обсягом фінансування та кількістю педагогічних працівників. Зі збільшенням фінансування, як правило, зростає і кількість учителів, але ця залежність не є надто тісною. Освітні бюджети спрямовуються не лише на оплату праці, а й на інфраструктуру, обладнання чи соціальні програми, що послаблює прямий зв'язок. У менш економічно спроможних регіонах фінансування може збільшуватись через потребу утримання інфраструктури, навіть якщо кількість учителів не зростає. Вплив фінансування на кількість педагогів є, проте він опосередкований і менш виражений, ніж на інші освітні показники.

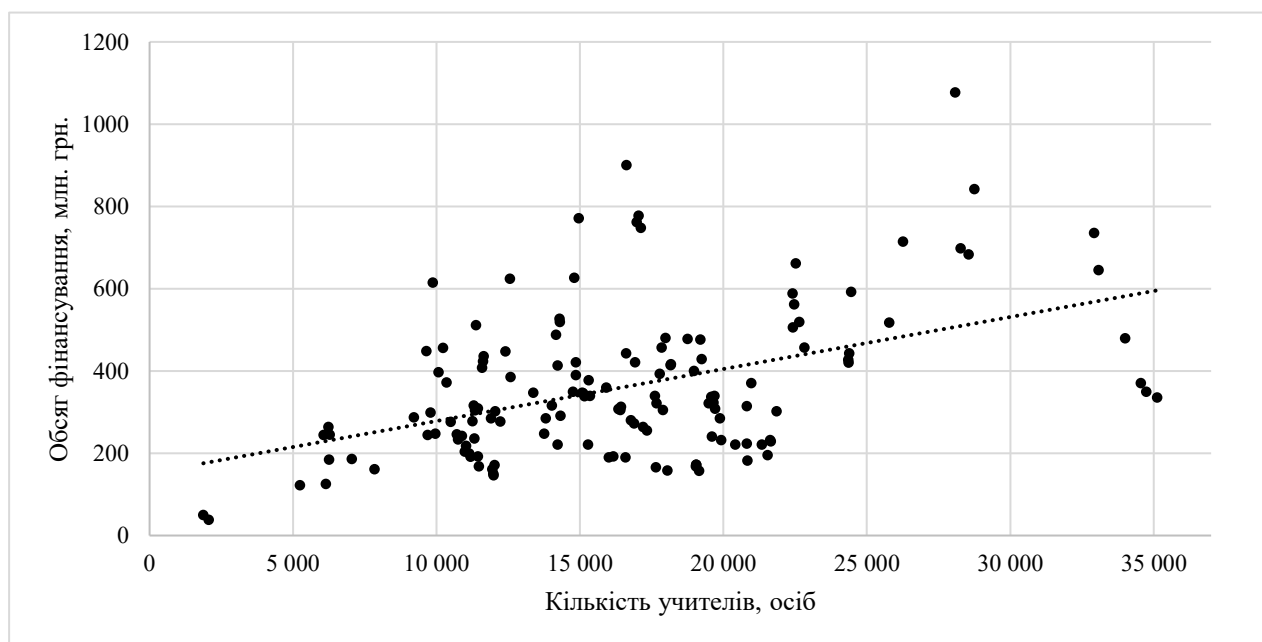

Рис. 2. Залежність кількості вчителів від обсягів фінансування освіти в регіонах

Значення 0,61 між обсягом фінансування та кількістю учнів (рис. 3) демонструє достатньо сильний позитивний зв'язок між фінансуванням освіти та кількістю учнів. Чим більше дітей охоплено навчанням, тим більше коштів необхідно для забезпечення функціонування системи освіти. Фінансування залежить від наповнюваності класів і загальної чисельності здобувачів освіти. Водночас показник не дорівнює 1, що свідчить про вплив інших чинників, таких як ефективність бюджетної політики, рівень місцевих доходів чи державні субвенції. У регіонах із більшою кількістю учнів об'єктивно формується більший обсяг витрат на школи. Таким чином, демографічний чинник напряду впливає на бюджетне навантаження та масштаби освітніх програм.

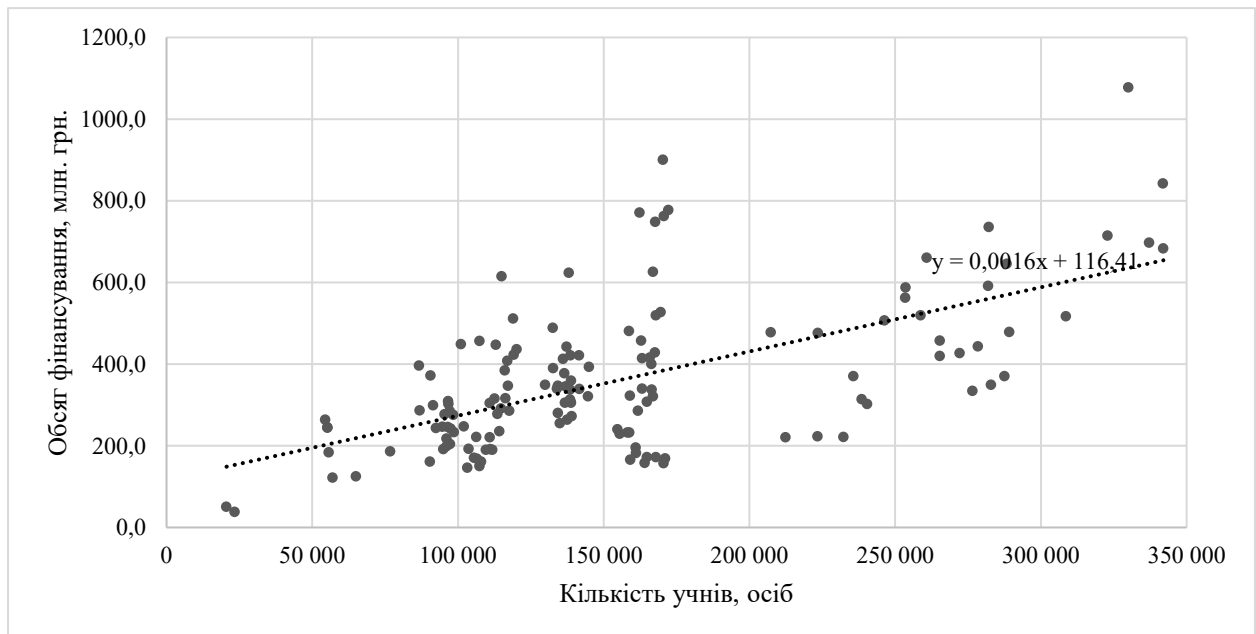

Рис. 3 Залежність кількості учнів від обсягів фінансування освіти в регіонах

Кореляція між фінансуванням та валовим регіональним продуктом 0,72 (рис. 4) свідчить про сильний позитивний зв'язок між рівнем економічного розвитку регіону та обсягом фінансування освіти. Тобто, багатші регіони з вищим ВРП мають більше можливостей виділяти кошти на освітню сферу. У таких регіонах бюджетна спроможність дозволяє не лише забезпечувати

базові потреби, а й інвестувати у модернізацію та інновації. Економічна спроможність прямо впливає на масштаби фінансування освітнього середовища, але не визначає їх абсолютно.

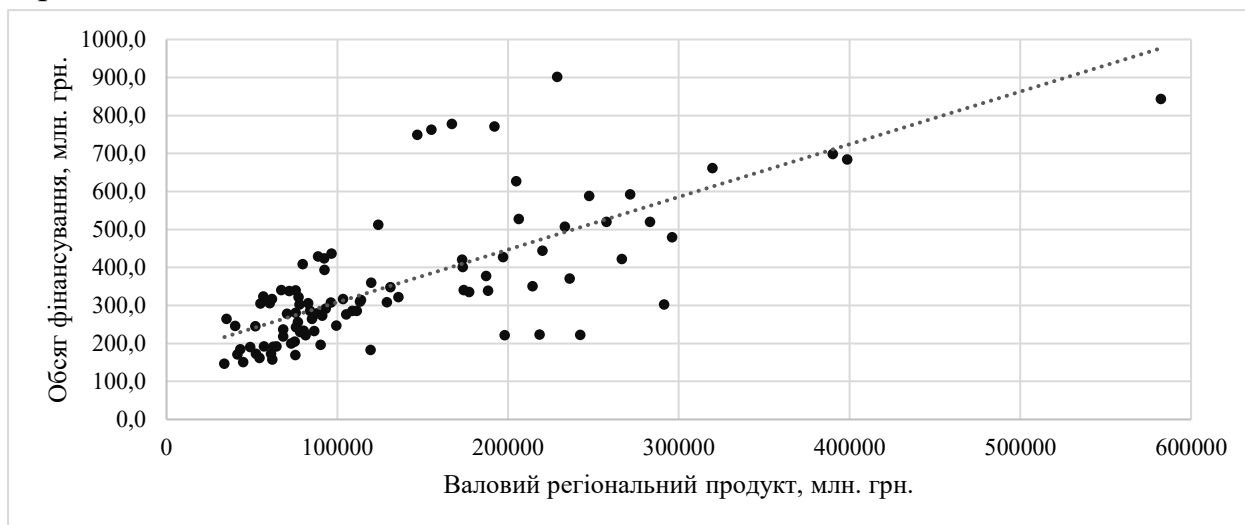

Рис. 4. Залежність фінансування від валового регіонального продукту

Коефіцієнт кореляції між кількістю учителів та валовим регіональним продуктом (рис. 5) становить 0,64 вказує на сильний позитивний зв'язок. У багатших регіонах створюється більше робочих місць у сфері освіти, адже існує попит на освітні послуги та можливість фінансувати педагогічні ставки. Економічно розвинуті території приваблюють населення, а отже, зростає потреба у школах і викладачах. Економіка створює передумови для розвитку кадрового потенціалу, але не гарантує його автоматичного зростання.

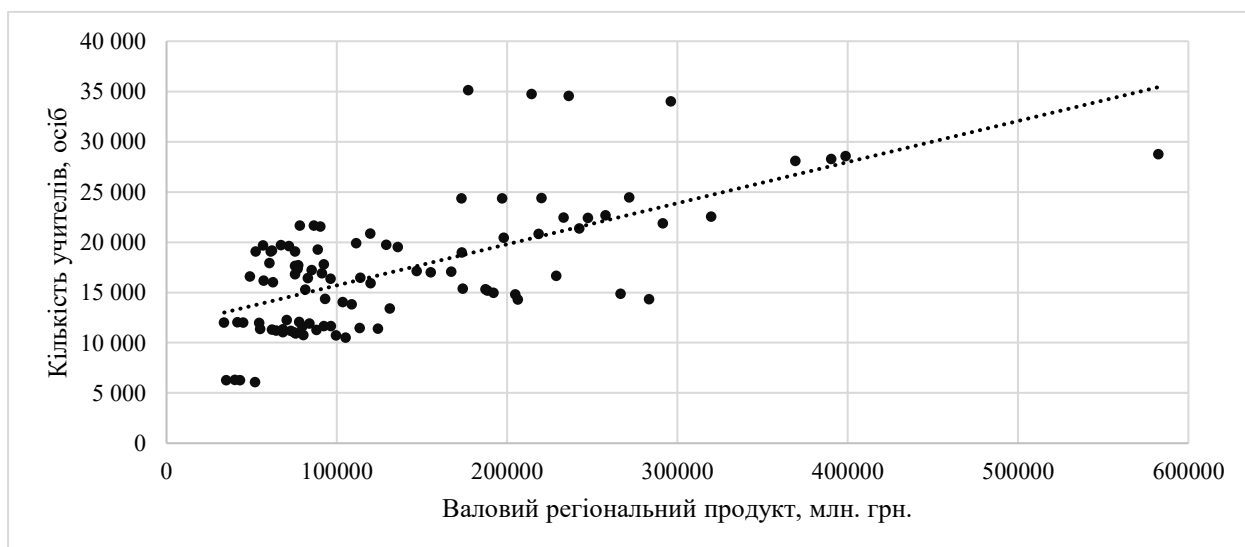

Рис. 5. Залежність кількості учителів від валового регіонального продукту

Значення показника кореляції між кількістю учнів та валовим регіональним продуктом (рис. 6) становить 0,84 і свідчить про дуже тісний позитивний зв'язок між чисельністю учнів і валовим регіональним продуктом. У економічно сильніших регіонах спостерігається більша кількість дітей, така закономірність пояснюється тим, що розвинуті території приваблюють населення, зокрема сім'ї з дітьми. ВРП створює умови для кращого рівня життя, що сприяє міграції населення у ці регіони. Як наслідок, зростає попит на школи та освітні послуги.

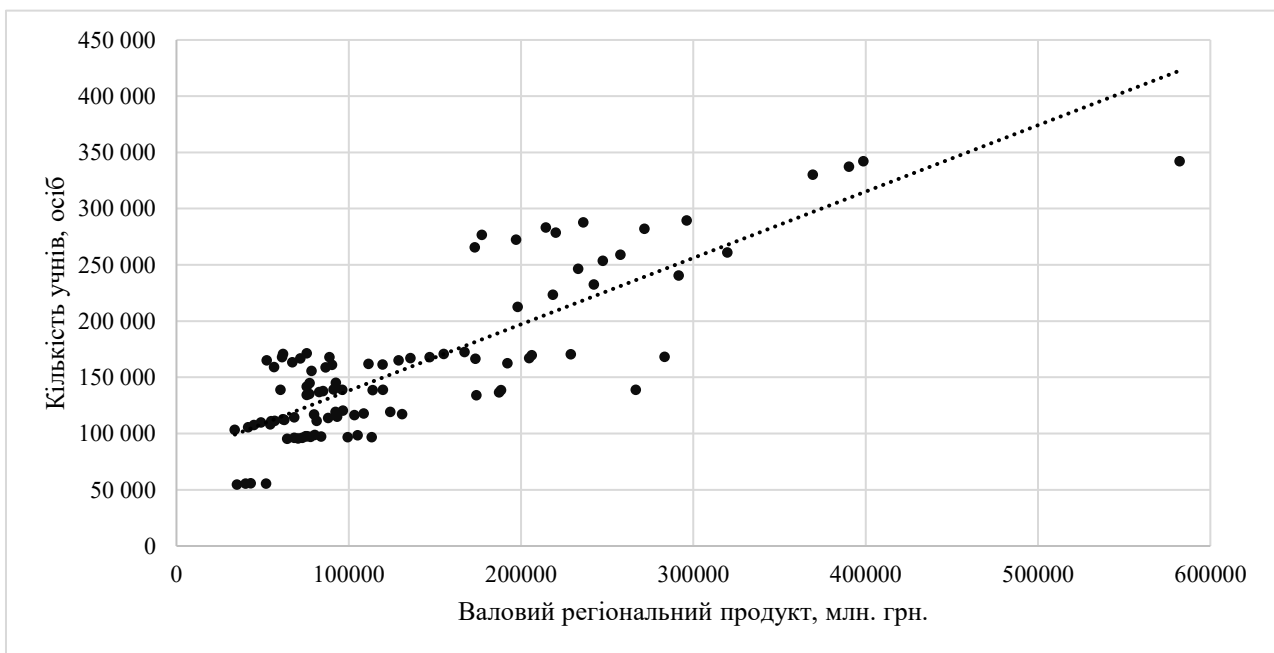

Рис. 6. Залежність кількості учнів від валового регіонального продукту

Отже, соціально-економічні фактори мають значний вплив на умови реалізації освітньої політики на регіональному рівні. Високий рівень соціально-економічного розвитку та фінансової спроможності регіонів сприяє ефективному впровадженню державних реформ та інновацій, тоді як депресивні території стикаються з ресурсними обмеженнями та зростанням освітньої нерівності.

Таке розуміння впливу соціально-економічних факторів дозволяє не лише оцінити умови, у яких реалізується регіональна освітня політика, але й

простежити її зворотний ефект на розвиток самого регіону. Адже освіта не існує відокремлено: вона є важливим елементом соціально-економічної системи, який формує якість людського капіталу, визначає динаміку місцевого ринку праці та створює підґрунтя для інноваційного розвитку.

Впровадження ефективної регіональної освітньої політики впливає на ключові сфери життя громади – соціальну, економічну, бізнесову та політичну. Тому важливо дослідити, яким чином реалізація освітньої політики на місцевому рівні відображається на соціумі, бізнесі та економіці (рис.7).

Регіональна освітня політика є важливим елементом соціально-економічної системи, яка не лише залежить від рівня розвитку та фінансової спроможності територій, але й має зворотний вплив на ключові сфери життя регіону. Її ефективна реалізація сприяє зменшенню соціальної нерівності, формуванню людського капіталу, забезпеченню економічного зростання та інновацій, створенню умов для розвитку бізнес-середовища, а також підтримці суспільно-політичної стабільності.

Освіта виступає стратегічним чинником, що визначає конкурентоспроможність регіону та якість життя його населення, тому виникає потреба у зменшенні диспропорції розвитку освітньої сфери в регіонах України. Для зменшення диспропорцій у розвитку освіти регіонів необхідно реалізувати комплекс цілеспрямованих заходів, спрямованих на вирівнювання можливостей та підвищення якості освітніх послуг у різних частинах країни. Важливим кроком є запровадження диференційованого підходу до фінансування, який враховуватиме демографічні та соціально-економічні особливості кожної області. Такий підхід дозволить забезпечити рівний доступ до якісної освіти для дітей як у великих містах, так і у віддалених сільських громадах. [7,11]

Рис. 7. Вплив якості освіти на розвиток ключових сфер регіону

Розроблено автором на основі [1,3,5,7,8,9,12]

Висновки. Реалізація освітньої політики на регіональному рівні є складним багатокомпонентним процесом на який впливає значна кількість соціально-економічних факторів. Вона відіграє ключову роль у формуванні людського капіталу, що є основою довгострокового соціально-економічного розвитку регіону.

Ефективна регіональна освітня політика здатна зменшити диспропорції між регіонами, створити рівні можливості для здобуття якісної освіти та підвищити конкурентоспроможність територій.

В умовах викликів сьогодення при формуванні освітньої регіональної політики необхідно приділити особливу увагу розвитку цифрової інфраструктури – забезпеченню шкіл швидкісним інтернетом, сучасними комп'ютерами та мультимедійними засобами. Оскільки повна забезпеченість технологіями сприятиме не лише підвищенню якості навчального процесу, але й забезпеченню безперервності освіти в умовах війни та кризових ситуацій.

Крім того, слід зосередитися на кадрових проблемах в освіті як на державному так і регіональному рівнях: впровадити програми мотивації та підтримки вчителів, особливо в регіонах з дефіцитом педагогічних кадрів, через підвищення заробітної плати, надання житлових сертифікатів та можливостей для професійного розвитку.

Література

1. Білан А. Аналіз діяльності органів місцевого самоврядування як інноваційний інструмент для сталого розвитку. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2021. № 5. С. 25-28. DOI: 10.36074/grail-of-science.04.06.2021.001
2. Вень Мінь Мінь, Мамонов К., Грицьков Є., Коваленко Л. Соціально-економічні чинники розвитку онлайн-освіти. *Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського*. 2023. № 2 (139). С. 40-45. DOI: <https://doi.org/10.32782/1995-0519.2023.2.5>
3. Газуда М., Ігнац В. Інклюзивна освіта як складова соціально-економічної політики держави. *Геополітика України: історія і сучасність*. 2024. № 2 (33). С. 235-242. DOI: 10.24144/2078-1431.2024.2(33).235-242
4. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 08.09.2025).
5. Долиняк Ю. О. Теоретичні засади ідентифікації факторів впливу на розвиток регіонального ринку освітніх послуг. *Причорноморські економічні*

студії: розвиток продуктивних сил і регіональна економіка. 2018. Вип. 26-2. С. 51-55

6. Закон України «Про освіту». Верховна Рада України. Закон № 2145-VIII., 2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 08.09.2025).

7. Козарезенко Л. Соціально-економічна ефективність функціонування сфери освітніх послуг. *Ефективна економіка*. 2019. № 1528. 8 с. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.3.7

8. Левченко Н., Антонова Л., Антонов А. Децентралізація освіти як дієвий сервісний інструмент впливу на розвиток регіонів. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 2. 7 с. DOI: 10.32702/2307-2156-2019.2.7.

9. Лівенко А. Соціально-економічні проблеми та суперечності формування освітніх ресурсів в Україні. *Економіка та держава*. 2019. № 3. С. 90-94. DOI: 10.32702/2306-6806.2019.3.90

10. Романюк Н. Моніторинг міжнародних чинників трансформації регіональної освітньої мережі та регіональних ринків освітніх послуг. *Scientific Journal of Yuriy Fedkovich Chernivtsi National*. 2021. DOI: <https://doi.org/10.31861/ecovis/2021-830-3>

11. Семенюк О. Аналіз стану розвитку галузі освіти і науки в Дніпропетровській області (дескриптивно-аналітичний контекст регіональної стратегії сталого розвитку). *Theory and Practice of Public Administration*. 2019. № 3. С. 115-123. DOI: 10.34213/tp.19.03.14

12. Ярмак О. Червонецький С. Аналіз чинників, що впливають на соціально-економічний розвиток регіону. *Східна Європа: економіка, бізнес та менеджмент*. 2019. № 6 (23). С. 522-527

References

1. Bilan, A. (2021), “Analysis of the activities of local self-government bodies as an innovative tool for sustainable development”, *Graal nauky*, vol. 5, pp. 25–28. DOI: 10.36074/grail-of-science.04.06.2021.001.

2. Wen, M.M., Mamonov, K., Hrytskov, Ye. and Kovalenko, L. (2023), “Socio-economic factors of online education development”, *Visnyk KrNU imeni Mykhaila Ostrohradskoho*, vol. 2 (139), pp. 40–45. DOI: <https://doi.org/10.32782/1995-0519.2023.2.5>

3. Hazuda, M. and Ihnats, V. (2024), “Inclusive education as a component of the state’s socio-economic policy”, *Heopolityka Ukrainy: istoriia i suchasnist*, vol. 2 (33), pp. 235–242. DOI: 10.24144/2078-1431.2024.2(33).235-242.
4. State Statistics Service of Ukraine (2025), “Official website”, available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 08 October 2025).
5. Dolyniak, Yu.O. (2018), “Theoretical foundations for identifying factors influencing the development of the regional market of educational services”, *Prychornomorski ekonomichni studii*, vol. 26-2, pp. 51–55.
6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2017), The Law of Ukraine “On education”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (Accessed 08 October 2025).
7. Kozarezenko, L. (2019), “Socio-economic efficiency of the functioning of the educational services sector”, *Efektyvna ekonomika*, [Online], vol. 1528. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.3.7.
8. Levchenko, N., Antonova, L. and Antonov, A. (2019), “Decentralization of education as an effective service tool for regional development”, *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, vol. 2. DOI: 10.32702/2307-2156-2019.2.7.
9. Livenko, A. (2019), “Socio-economic problems and contradictions in the formation of educational resources in Ukraine”, *Ekonomika ta derzhava*, vol. 3, pp. 90–94. DOI: 10.32702/2306-6806.2019.3.90.
10. Romaniuk, N. (2021), “Monitoring of international factors of transformation of the regional educational network and regional educational service markets”, *Scientific Journal of Yuriy Fedkovich Chernivtsi National University*, DOI: <https://doi.org/10.31861/ecovis/2021-830-3>
11. Semeniuk, O. (2019), “Analysis of the development of the education and science sector in Dnipropetrovsk region (descriptive-analytical context of the regional sustainable development strategy)”, *Theory and Practice of Public Administration*, vol. 3, pp. 115–123. DOI: 10.34213/tp.19.03.14.
12. Yarmak, O. and Chervonetskyi, S. (2019), “Analysis of factors influencing the socio-economic development of the region”, *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta menedzhment*, vol. 6 (23), pp. 522-527.

Стаття надійшла до редакції 13.10.2025 р.